

**ТИҚХММИ” МТУ “Машиналардан фойдаланиш ва
таъмирлаш” кафедраси катта ўқитувчиси (PhD)
Бердимуродов Усман Суюнович**

**QISHLOQ XO'JALIGI VA MELIORATSIYA TEXNIKALARI
MARKETINGI FANI**

**3.MAVZU: Marketingni boshqaruv
jaryoni**

Reja.

- 1.Bozor qobilytini taxlil qilish.
- 2.Bozor sharoitini taxlil qilish.
- 3.Maqsadli bozorni tanlash.
- 4.Bozor segmentini maqsadli tanlash va tovarni istemolchilarga uni ko'rsata bilish.
- 5.Marketing majuasini ishlab chiqish.
- 6.Marketing tadbirlarini xayotga tadbiq etish.
- 7.Tovar bozor tizimini tashkil toppish.

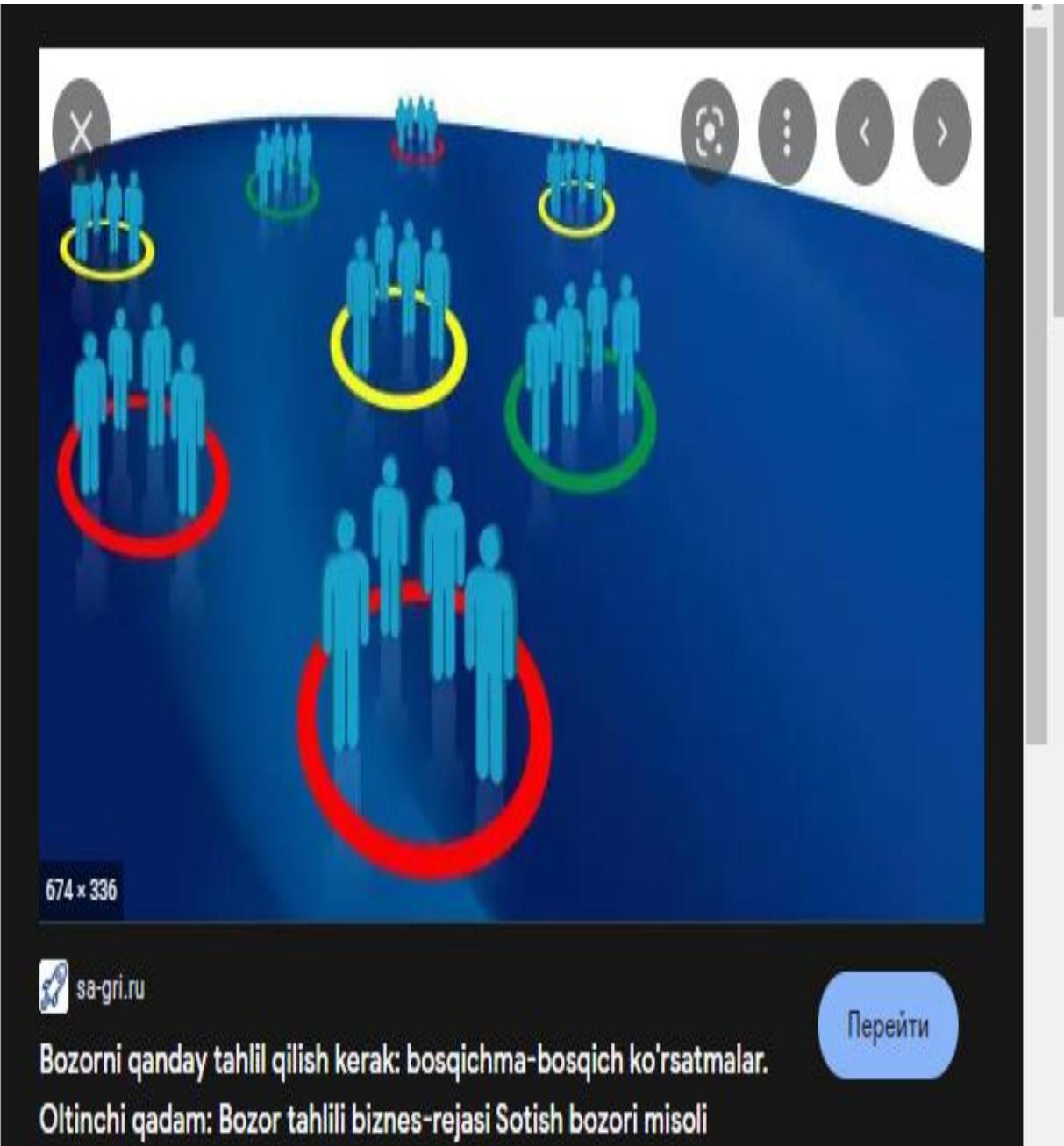
Tayanch so'zlar Marketing majmuasi,
marketing sharoiti, marketing tashkiloti,
geografik shartlarga asoslangan marketing,
bozor sharoitlariga asoslangan marketing, bozor
tovarlarini ko'rsatish marketingni, marketingni
boshqarish jarayonini, bozor segmenti, bozorni
segmentlash, tashkilot marketingni ishlashi

1.Bozor qobilytini taxlil qilish.

Bozor iqtisodiyoti munosabati sharoitida ishlab chiqarish subektlarni o'zlarining ishlab chiqargan tovarlarni istemol bozorid o'z o'rniغا ega bo'lishi va zarur bo'lgan darajada ishla chiqarish subektlari turli Tovar ishlab chiqarish va istemol bozorida istemolcilariga yetkazish turli usullarda foydalanadilar

Masalan istemol bozorida qishloq xo'jaligi maxsulotlaridan biri bo'lgan kartoshka maxsulotini sotishdan olinadigan foydani uning xarid qilish narxlari bilan belgilashdir ayrim fermer xo'jaiklari esa istemolchilar talablarini qondirish uchin qancha miqdorda bu maxsulotni sotishni asos qilib oladilar. Ayrimlari esa bozor segmentlarga yani istemolchilarni xarid qilish qobilyatiga bo'lgan bozorlarga moljalangan maxsulotni ishlab chiqarishni.Ilgari fermer xo'jaliklarni o'zlarini yetishtirgan kartoshka maxsulotni sifatli darajada reklamalar orqali uning sifatini maxsulotini targibot qiladilar bu istemolchlarda uni xarid qilib olish ijtimoiy oli boradi.

Bu esa fermer xo'jaligining oladigan foyda darajasini o'sib borishini taminlydi.Fermer xo'jaligi yetishtirilgan kartoshka maxsulotini sifati uni va insonlarning tez xazm qilishini natijada udagi mavzud vitaminlarni o'zlashtrilishini reklama qilish asosida bu kartoshka maxsulotiga istemol bozorida talabni yuqori darajada bo'lishiga olib kelisi bu kartoshka soishni ekish maydonlarini xajmini o'sishiga olib keladi.Targ'ibot reklama xarajatlarini ishlab chiqish xarajatlarni tariqasida maxsulotga istemol bozorida istemol bozorida talablarni o'sishiga olib kelgan.

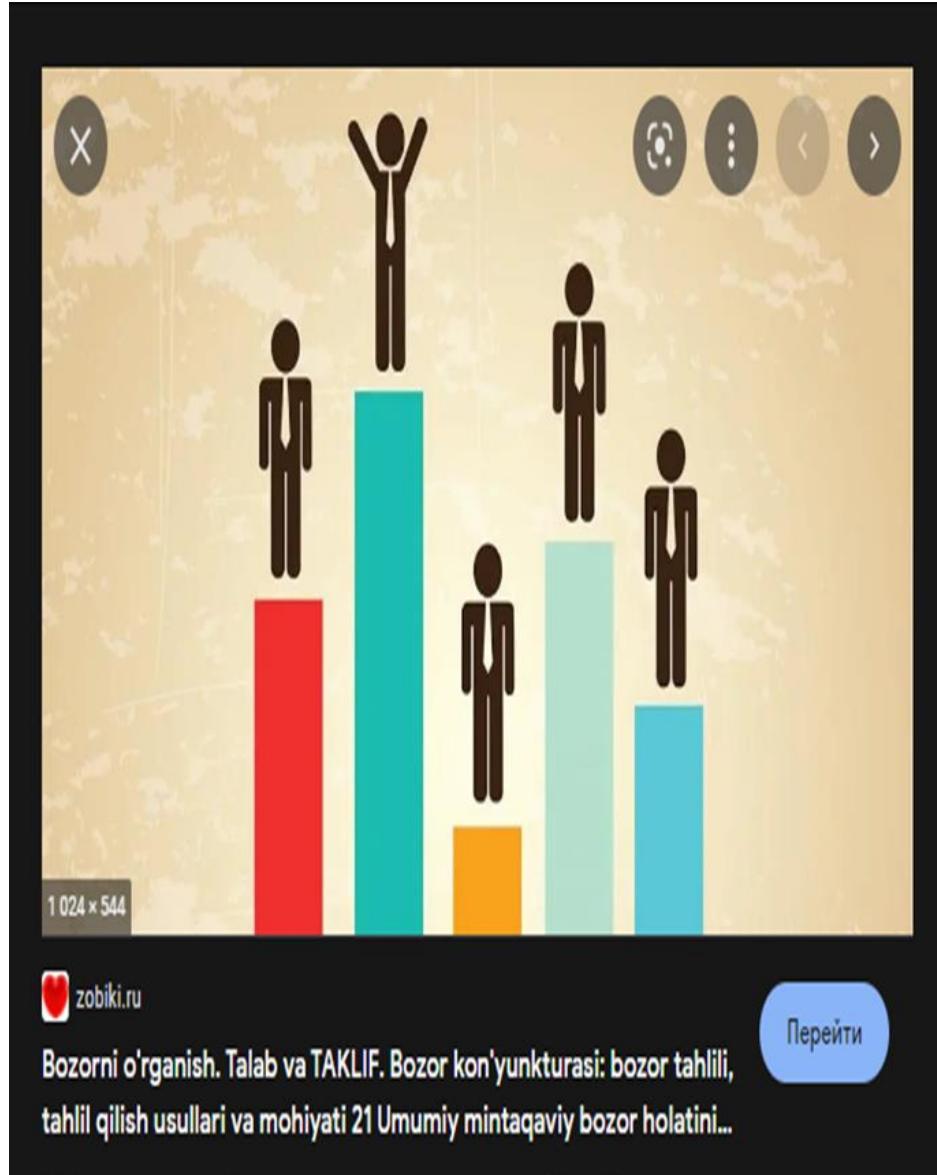

Tadqiqotni qanday qilish kerak

Tarmoqli bozorlarni tahlil qilish uning ob'ekti sifatida iqtisodiyotning bir tarmog'ida manfaatdor bo'lgan korxonalar to'plamini nazarda tutadi. Iqtisodiy soha deb atalmish. U muayyan xizmatlar yoki tovarlarni ishlab chiqarish, taqsimlash va iste'mol qilishni qamrab oladi.

Bozorni qanday tahlil qilish kerak: bosqichma-bosqich ko'rsatmalar.

Oltinchi qadam: Bozor tahlili biznes-rejasi Sotish bozori misoli

Agar iste'molchi guruhi aholi bo'lса, u holdа qо'shimcha usullar takomillashtirilgan xizmat ko'rsatish qobiliyatini va xaridorlarning ma'lum bir mahsulot brendiga sodiq bo'lish qobiliyatini hisobga oladigan tadqiqot.

2.Bozor sharoitini taxlil qilish

Xar qanday tadbirkor mavjud yoki tashkil topayotgan bozorni xarid qilish qobilyatini o'rgnishlari zarur.

Tadbirkor subektlar o'zlarining ishlab chiqargan maxsulotlarini istemolchilarga yetkazib faqat bir bozor istemoli darjasida birgina istemol darajasida amalga oshiradi.

Ishlab chiqarvchi tadbirkor doimiy ravishda ishlab chiqarilayotgan maxsulotlarni istemolchilarga yetkazish uchin doimiy ravishda yangi istemol bozorini o'zlarining ishlab chiqargan maxsulotlarini sotish uchin ishlab chiqarilayotgan maxsulotlarni sotish uchin ochislari lozim yangi istemol bozorini ochis ishlab chiqarish bila shug'ulanayotgan tadbirkorlar tomonidan o'rganish lozim.

3. Maqsadli bozorni tanlash

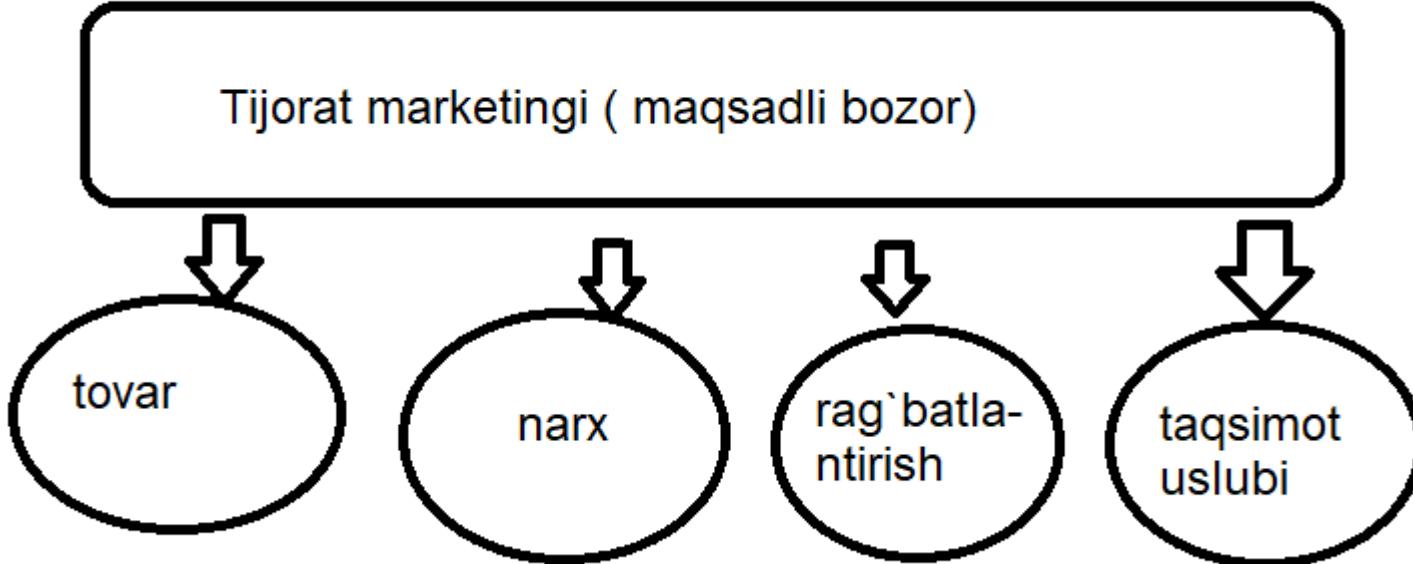
Bozor sharoitini aniqlash bozor qobilyatini o'rganish asosida uni rivojlantirish bo'yicha turli fikirlar mavjud. Firma yoki jorxona raxbarlari ishlab chiqarish jaryonini tashkil etisda ishlab chiqarish marketing bilan foydalanish bilan birqatorda bozor marketingini o'rganish asosida qanday maxsulotlar ishlab chiqarish zarurligini aniqlash bilan bu maxsulotlarga bolgan talablarni xam o'rganib borilishi zarur.

4. Bozor segmentini maqsadli tanlash va tovarni istemolchilarga uni ko'rsata bilish.

Ishlab chiqarish korxonalaro bir yoki birnecha Tovar ishlab chiqarish istemol bozoriga chiqish mumkin.Korxona o'z ishlab chiqarilayotgan aytaylik qishloq xo'jaligi maxsulotlaridan bodring maxsulotini istemolchilarni istemolarni xarid qilish qobilyatlaridan elib chiqan xolda bozorning uch uchaskasiga xarid qilishh qobilyatini etiborga olgan xolda istemolchilarga sotuvga chiqargan masalan bozorga kiraverishda bodring maxsulotini istemolchilar tomonidan tez xarid qilib olinsa o'rtasida bu maxsulot sotish o'rtada tezligi va nixoyatda sekin istemolchilar tomonidan turilgan xolda xam uni sotish qiyin bo'ladi.

5. Marketing majuasini ishlab chiqish

Xarbir ishlab chiqarish bila shugulnayotgan tadbirkor o'zining ishlab chiqagan tovarini istemol bozorida reklama qilish asosida bu istemol tovariga istemol bozori azolari tomonidan talab borligini aniqlash rejalashtradi ishlab chiqariladigan Tovar ishlab chiqarish bo'yicha marketing ishlab chiqarish xizmatlarini tashkil etishga kirishadi

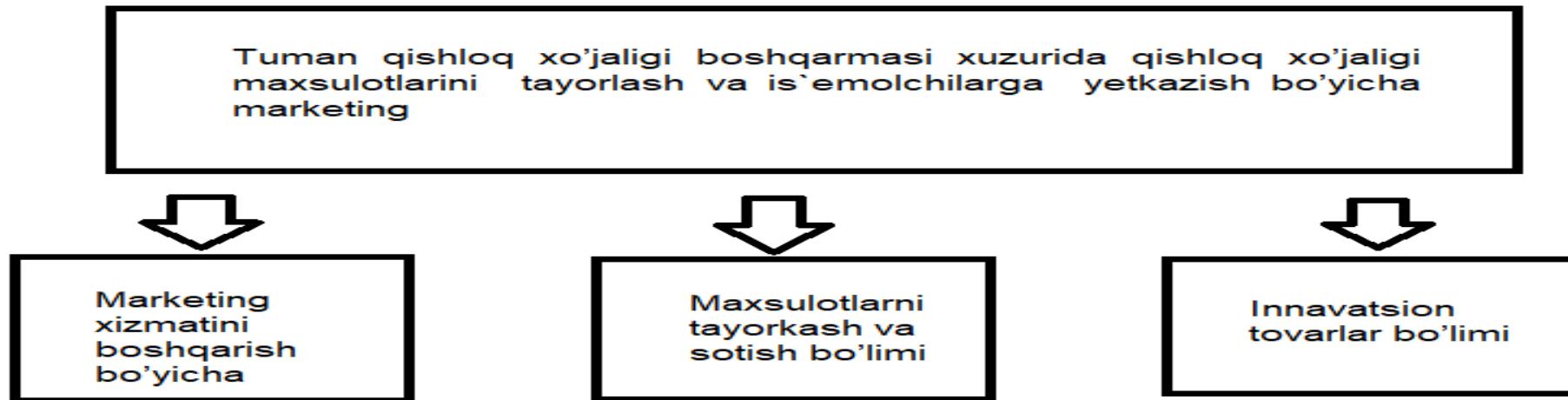

1- rasm Marketing majmuasi to'rt qisimi.

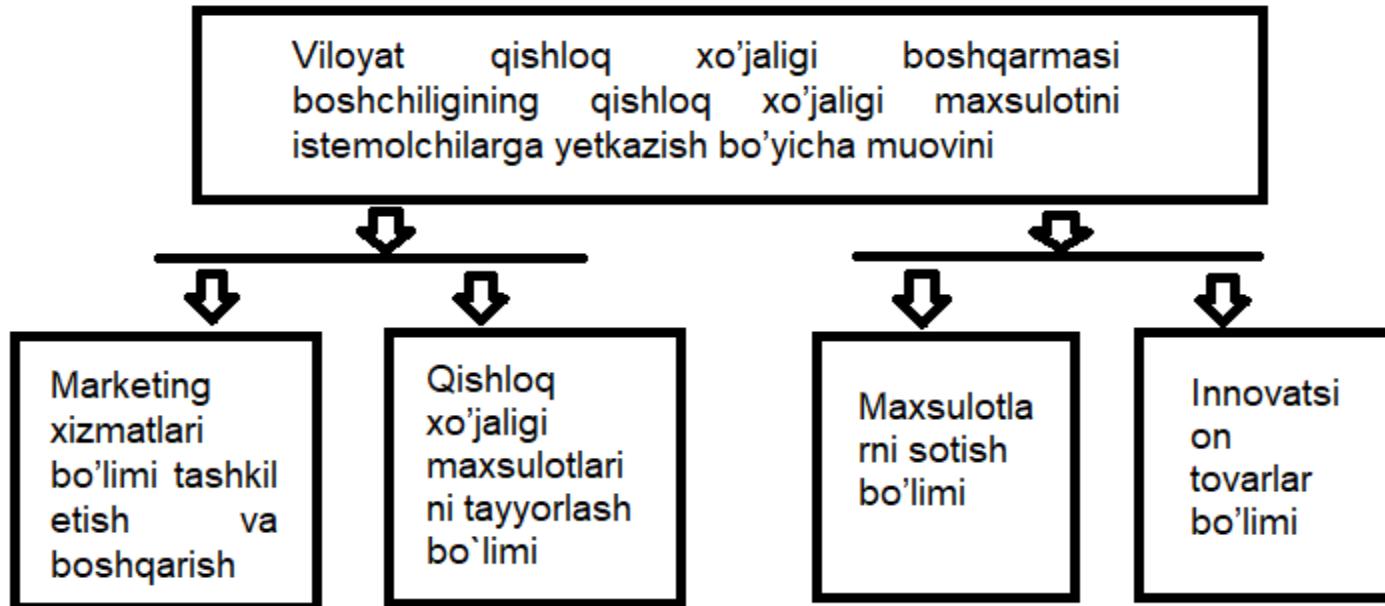
Korxona istemolchilarga Tovar yoki xizmat ko'rsatish usularini taklif etadi korxona agar u taklif etgan Tovar istemolini talabini qanoatlatrsa u uning qiymatini qaytarish bo'icha kafolat beradi Sotib oluvchi xaridor tovarni olish uchin uni narxini to'lash lozim Firma tomonidan taklif qilinayotgan narx uning qiymatini ifodalash zarur /

6. Marketing tadbirlarini xayotga tadbiq etish.

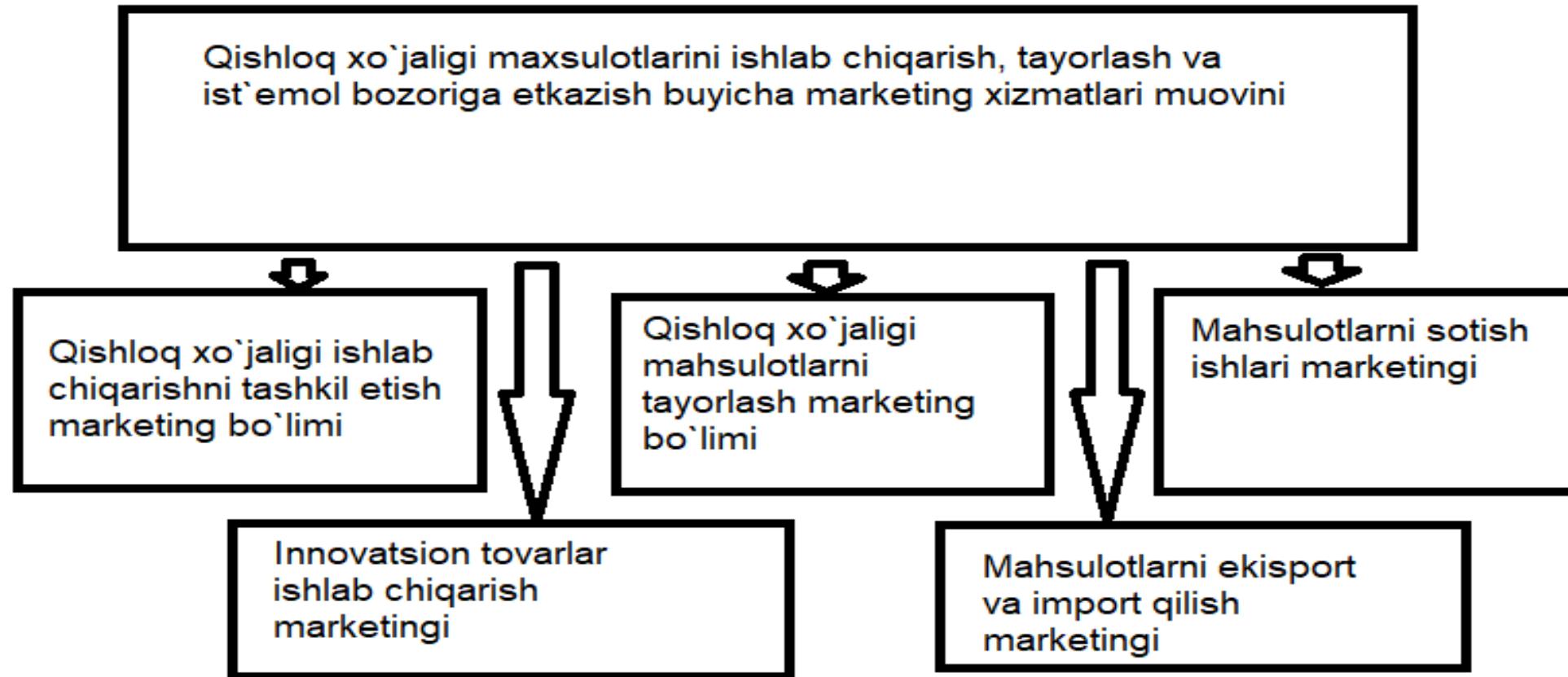
Marketing tadqiqotini asosiy vazifasi bozor talablarini to'liq o'r ganib borish asosida tadbirkorlar ishlab chiqarish jarayonini bozor istemol talablari asosida ishlab chiqarish zarur .

2-rasm Tuman qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi bilan tuman marketengi munosabatlarni tashkil etish.

**3 rasm Bozor qishloq xo`jaligi ishlab chqarish bilan
ist`mol bozori o`rtasidagi marketing bog`liqligi.**

3-rasm Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish va ist'emol bozoriga etkazish Pespublika boshqaruvi.

7. Tovar bozor tizimini tashkil toppish.

Rivojlangan mamlakatlarda ishlab chiqaris farmonlarida tovarlarni boshqarish va mustaqil istemol boshqarish xizmatlari tahlil etiladi.

Bu yerda talablarni boshqarish ishlab chiqarish jarayonini boshqarish bilan bog'li bo'lган faqat tovarlar ishlab chiqarish bilan bo'lib faqt tovarlar ishlab chiqarish jarayonini boshqarish bilan bog'liq bo'lib faqat tovarlar ishlab chiqarish jarayonini tashkil etish bilan bog'liq bo'ladi .

- **Mavzudagi uchraydiga asosiy tushunchalar**
- **Marketing majmuasi-nazorat qilish mumkin bo'lgan o'zgaruvchan marketing omilari**
- **Firmaning marketing qobiliyati** –keltirilgan marketing yo'nalishlari marketing xizmatlarini kuchaytris asosida yuqoriga erishish.
- **Marketing tashkiloti-marketing xizmat tashkiloti bo'lib tovarlar ishlab chiqarish va istemol bozorida marketing xizmatlarini bosqarish**
- **Geografik muxit asosida tashkil etish-malum geografik mintaqalarni umum ijtimoiy savdo xodimlari shtatlarni tashkil etish**
- **Bozor shartlari asasida tashkil etish-Marketing xizmatlarni tashkil etishning shakli bo'lib bozor boshqaruviga biriktrisgan bo'lib.**
- **Tovar ishlab chiqarish bo'yicha-marketing nazoratini asosiy usuli bo'lib xarbir Tovar ishlab chiqarishni boshqaradi biriktrilgan bo'ladi.**
- **Tovar ishlab chiqarish bo'yicha –marketing nazoratini asosiy usuli bo'lib xarbir Tovar ishlab chiqarishni boshqarish korxona boshqaruvi tomonidan amalga oshiriladi boshqaruvga tomonidan amalga oshiriladi boshqaruvda turli korxona xizmat bo'limlari faol qatnashadilar**
- **Bozorda tovarlarni ko'rsata bilish-tovarni sifatli ekanligini istemol bozorida o'z o'rniaga ega bo'lib raqobatdan Tovar ekanligini**
- **Marketing boshqaruv jarayoni-boshqarish quydagи jarayonlaridan bozor marketing aparatni borligi maqsadli boozrni tanlab olish marketing majmuasi ishlab chiqarish va xayotga marketing tadbirlarini qo'las**

- Эътиборингиз учун раҳмат!